

סיפורה של לנקה וייס

הגענו לארץ באניה בינואר 1949. מרטיץ הבן שלי היה בן תשעה חרשים. היינו צפופים באניה כמו דגים מלוחים. אחי היה כבר בארץ וחיכה לנו והביא אותנו לנס-ציונה. גרנו שם, כשהמחיצות היו עשויות משקי יוטה. לילה אחד גבנו לנו את המזוודות וגם את הבגדים מעל חבל הכביסה ונשארנו בלי כלום. לאחי היה טנדר, והוא הוביל הנה

בית סוכנותי

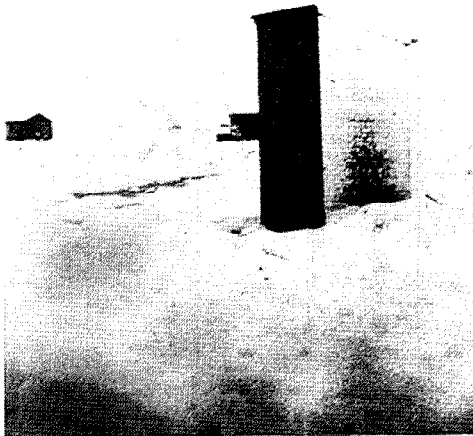
בלוקים וקרשים, והוא הציע לנו להגיע למושב. בהתחלה נשארנו הנשים בנס-ציונה, והגברים עבדו כל השבוע. הם בנו את הבתים מבלוקים. הנשים הגיעו בסוף שנת 1950. אני זוכרת את היום הראשון כשהגענו במשאית. לא היה חשמל ולא היו מים. היו קוצים גבוהים, ברוץ על השבילים, עכברים בכל מקום, ואנחנו נבהלנו. פחדתי פחד מוות מכל זה. קיבלנו מהסוכנות מיטת סוכנות, ארגז תנובה בתור ארון, ופתיליה, עליה בישלנו. את המים הביאו הביתה בדליים. היה לנו בית של חדר

וחצי, והשירותים היו בחוץ. אבל היינו מבסוטים במה שיש לנו. רק אחרי חמש שנים קיבלנו חשמל. הצרכניה היתה מאוד קטנה, בודקה קטנה, עם ביצים, לחם, חלב. היו לנו תלושים. אני יצאתי מאושרת עם שחפת, לכן היתה לי זכות לקבל חצי עוף. הכנתי מזה מרק, ונתתי את בשר העוף לכל המשפחה. אני אכלתי רק כנף. לבעלי הכנתי קציצות עם הרבה לחם. היינו מתחלפים עם השכנות. לאחת היתה שעועית, לשניה שמן. לי היה בצל, והתחלקנו. היינו מאושרים. ידענו שזה הבית שלנו ולא יגרשו אותנו מפה ואין אנטישמיות. טיפחתי יפה את המטבח, שמתי מפות. בחדר שמתי שמיכה על המיטה. מהסוכנות קיבלנו שמיכות אפורות, אבל אני הבאתי שמיכות פוך וגם מצעים מכותנה עם רקמה. היתה לי כרית גדולה של מטר על מטר והיא שימשה למרטיץ שמיכה. רציתי לגדל תפוחי אדמה. לא ידעתי איך לעשות את זה, כי הייתי מהעיר. עשיתי בור באמצע שדה הקוצים והכנסתי לתוכו תפוח-אדמה, וחיכיתי שיגדל. כמובן שצחקו עלי.

אנחנו הנשים יצאנו לעבוד בחוץ, קטפנו פירות במטעים ובצרתנו ענבים. הלכנו ברגל רחוק אל כרם הענבים, היתה שמש והיה חם. ואני ואווה

שטיינברגר הלכנו ובכינו, כי המדריך החקלאי העיר לנו כל הזמן ש"זה לא טוב" ו"זה לא טוב".

העבודה הראשונה שלנו היתה פה, על הגבעה. גידלנו בוטנים, וזו היתה עבודת פרך. צריך היה להשקות עם צינורות. אחר כך גידלנו אפונה ומלפפונים. כל אחד עבד לבד בחלקה שלו. לא היה שום דבר משותף.

מבנה שירותים נפרד

שטיינברגר היה מזכיר חרץ: הביא את הדואר מתל-אביב, הלך לסוכנות... אחר כך הוא עבר לעבוד ביד נתן והגיע למושב מזכיר פולני במקומו.

עברו השנים, וקיבלנו כל אחד פרה אחת. כולם קינאו בשטיינברגר ובצירתי כשהיה להם העגל הראשון. התחלנו לחלוב בידיים. לא ידעתי איך עושים את זה. למדתי לבד. בהתחלה השתמשנו בחלב בבית, הורדנו שמנת, עשינו חמאה וגבינה. אחר כך הקימו את המחלבה במושב. היה לנו סוס במשותף עם מישהו אחר (כל שתי משפחות קיבלו סוס אחד), ואיתו העברנו את הדליים למחלבה.

אחר כך נתנו לנו לול: קיבלנו ארגז גדול, כדי לגדל בו אפרוחים. כדי שיהיה להם חם שמתי בפנים פתיליה וסגרת את הארגז. בבוקר מצאנו את כולם מתים. הם נתנקו. אבל אחר כך נולדו לנו עגלים, ובנו לנו רפת.

למרות העבודה הקשה לא היינו עייפים. בערב הלכנו לרקוד. היה מועדון. רקדנו ולס ושנגו. קרני היה מגנן באקורדיאון, ורדדי הרמן שרה ורקדה והייתה שמחה. היו עושים תזונות במשחק קלפים אצל החברים. לילה אחד שיחקו קלפים אצל ההורים של טומי, ומירי נשארה לבד. התחילו ברקים ורעמים והיא מאוד נבהלה, אז היא באה אלינו לברשה בפגימה ועם כרית קטנה. ואז כבר השכבנו אותה במיטה עם טומי...

הילדים היו משחקים בחבל, חמש אבנים, גולות. עשינו להם כוכות וכדורים מסמרטוטים. גם לצעירים היו ערכי ורקודים, עם הצעירים של הודיה ובית-שקמה. הלכנו ברגל לאשקלון לקניות. וגם לים הלכנו ברגל. אחר-כך, כשהילדים גדלו, ארגנו משאית חו היתה מסיעה את כל המושב לים.

היחסים בין האנשים היו טובים מאוד. לא היתה טלויזיה, לכן היינו יחד. שיחקו קלפים או רקדנו. אפילו המבוגרים מגיאה ומאשקלון באו הנה לרקוד. בשמחות כמו בר-מצוה, היו מתארגנים יחד. מכינים את הכיבוד יחד.

פעם הייתי מאושפזת בבית חולים תל-השומר. ובעלי ביקר אותי רק פעם בשבוע, כי היו לו פחות. תסיעה כזו לתל-אביב ואחר-כך לתל-השומר וחזרה – ארכה יום שלם. הבת הראשונה שנולדה בניר-ישראל היא בת אחי, לאה גולדשטיין.

בעלי נפטר כשמרטין היה בן שלוש-עשרה ומירי הייתה בת שמתנה. אחרי חצי שנה יצאתי לעבוד בחרץ. עבדתי בצרכניה ואחר-כך בתור מטפלת בהודיה ובסילבר. אבל נשארו לנו עגלים, ומרטין עבד ברפת, ואני עזרתי לו. עד היום אני לא יכולה לשבת בלי לעשות שום דבר.

